

Galéria Miloša Alexandra Bazovského v Trenčíne Trenčiansky samosprávny kraj

Názov výstavy	<i>Štefan Straka (1898 – 1932)</i> <i>Tragická smrť slovenského maliara</i>
Kurátori výstavy	Martin Šugár, Radka Nedomová
Otvorenie výstavy	štvrtok 8. júla 2021 o 17.00 h
Trvanie výstavy	od 8. 7. 2021 do 25. 9. 2021
Otvorené	v utorok až piatok od 9.00 do 17.00, v sobotu od 10.00 do 17.00 h v nedeľu a pondelok zatvorené

„Včera napoludnie došlo v Bratislave k ťažkému automobilovému nešťastiu. Šofér Štefan Borbély, jachajúc na svojom aute, srazil 34-ročného akademického maliara Štefana Straku a v bezvedomom stave odviezol ho do nemocnice.“ — **Tragická smrť akademického maliara Štefana Straku. Automobilové nešťastie na Endlicherovej ulici v Bratislave. Zlomený život jedného z najlepších slovenských portretistov** (Slovák 26. januára 1932).

Takto a podobne informovali slovenské denníky o smrti rodáka z Trenčianskej Teplej Štefana Straku. Syn miestneho učiteľa a organistu si najprv vybudoval slušnú vojenskú kariéru poručíka, až neskôr odišiel študovať maľbu rovnako ako jeho spolužiaci z trenčianskeho piaristického gymnázia Hugo Gross (1894 – 1971), Karol Ondreička (1898 – 1961) a Ladislav Treskoň (1900 – 1923). Prešiel viacerými umeleckými školami, ale ani jednu riadne neukončil: v roku 1919 odišiel do Budapešti na Národnú maďarskú kráľovskú školu úžitkového výtvarníctva (*Országos Magyar Képzőművészeti Iskola*), na ktorej strávil jeden semester štúdiom maliarstva; v septembri 1920 bol prijatý na pražskú Umelecko-priemyselnú školu a v októbri 1921 na Filozofickú fakultu Karlovej univerzity; na jeseň 1923 nastúpil na Akadémiu výtvarných umení v Prahe do ateliéru prof. Vratislava Nechlebu (1885 – 1965), ale štúdium na vlastnú žiadosť a po dohode s profesorom predčasne ukončil po piatich semestroch v roku 1926. Po prvýkrát vystavoval spoločne s Martinom Benkom a Cyrilom Jančálkom vo Východoslovenskom múzeu v Košiciach v roku 1924, potom nasledovali spoločné výstavy v Matici slovenskej v Turč. Sv. Martine, v Žiline a Bratislave v rámci členských výstav Spolku slovenských umelcov. Svoje dve najviac cenené diela *Obecná rada* a *Predspevák* predstavil na jeseň v roku 1931 v pražskom Máneze na Výstave Slovenského umenia. Zaujal nimi a dostal viaceré ponuky. Mal sa rozhodnúť pre Prahu alebo Bratislavu, alebo sa vrátiť do Trenčianskej Teplej. Rozhodol sa pre Bratislavu...

V auguste 1939 napísal M. A. Bazovský list pani Paule Treskoňovej, vdove po Ladislavovi Treskoňovi, Strakovom spolužiakovi, aby ju informoval o zamýšľanej „výstave pietnej“ z diel zomrelých mladých maliarov Ladislava Treskoňa (1900 – 1923), Štefana Straku (1898 – 1932), Zola Palugyaya (1898 – 1935), Mikuláša Galandu (1895 – 1938) a Ivana Žabotu (1877 – 1939). Výstava sa nikdy neuskutočnila...

Terajšia výstava Štefana Straku v Galérii Miloša Alexandra Bazovského v Trenčíne naznačuje, akoby Bazovského plánovaná výstava mohla vyzerieť. Pri fiktívnej rekonštrukcii nešlo len o výber diel uvedených maliarov, ale inšpiráciou bola tiež fotografia XIII. výstavy Spolku slovenských

umelcov v Žiline z mája 1927, ktorá zachytáva vtedajší spôsob prezentácie diel. Baliaci papier na stenách, behúne na podlahe, kvetinová výzdoba a stručný zoznam diel vytlačený sa samostatnom hárku spolu s ďalšími dobovými fotografiami z ateléro prof. Vratislava Nechlebu z polovice 20. rokov minulého storočia dotvárajú pre nás nezvyčajný kolorit.

Na výstave budú prezentované zbierky slovenských inštitúcií (Galéria Miloša Alexandra Bazovského v Trenčíne, Mestský úrad Žilina, Obecný úrad Trenčianska Teplá, Galéria Mesta Bratislavy, Považská galéria umenia, Liptovská galéria P. M. Bohúňa, Turčianska galéria v Martine Slovenská národná galéria, Slovenské národné múzeum – Múzeum židovskej kultúry, Slovenské národné múzeum – Etnografické múzeum, Trenčianske múzeum v Trenčíne) a súkromných zberateľov. K výstave plánujeme vydať i katalóg diel autora (bude vydaný počas trvania výstavy).

Projekt z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.